

Notat

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Notat om kommunernes erfaringer med grundlovsceremonier

Notatets afsnit 4 er justeret ift. det oprindelige notat af 4. oktober 2021

1. Indledning

Den 29. juni 2018 indgik den daværende regering (Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti en aftale om indfødsret.

Det fremgår bl.a. af aftalen, at tildeling af dansk indfødsret fremover skal betinges af deltagelse i en grundlovsceremoni i som udgangspunkt ansøgerens bopælskommune. Det fremgår også af aftalen, at ordningen skal evalueres efter 2 år.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har ved brev af 11. november 2020 anmodet samtlige danske kommuner om at udfylde et spørgeskema med henblik på at indsamle erfaringer med afholdelse af grundlovsceremonierne.

Kommunerne er i den forbindelse blevet anmodet om at oplyse følgende:

- Tidspunktet for afholdelse af grundlovsceremonier,
- hvorvidt borgmesteren eller et andet medlem af kommunalbestyrelsen deltog, og hvad dennes rolle bestod i,
- hvorvidt der i forbindelse med ceremonien blev taget hensyn til, at der kunne være personer, som ikke giver hånd til personer af det modsatte køn, og hvorvidt der var deltagere, som nægtede at give håndtryk,
- hvorvidt der er dele af bekendtgørelsen om kommunalbestyrelsens afholdelse af grundlovsceremonier, der er uklar,
- hvorvidt kommunen har oplevet at blive kontaktet af ansøgere med bopæl uden for kommunen med henblik på, at de kunne deltage i ceremonien, og om kommunen i givet fald har tilladt dette,
- hvor mange ressourcer kommunen har brugt på at afholde de enkelte ceremonier,
- hvorvidt kommunens medarbejdere og repræsentanter har oplevet udfordringer i forbindelse med ceremonien, som efter deres opfattelse fyldte uproportionalt meget, og

19. januar 2022

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Indfødsret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Christian Bennekou Matthiesen

Tel. 61 98 36 47
Mail cbm@uim.dk

- hvorvidt kommunen har anbefalinger til ændring af grundlovsceremonierne.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har modtaget svar fra 82 kommuner, jf. bilag 1.

Det bemærkes i forhold til nedenstående gennemgang, at det fremgår af den nuværende indfødsretsftale, som blev indgået den 20. april 2021 mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance, at grundlovsceremonierne skal justeres, således at ansøgerne fremover alene vil have mulighed for at deltage i en ceremoni i deres bopælskommune, og at ansøgerne skal give hånd til borgmesteren eller en rådmand i stedet for en repræsentant for kommunalbestyrelsen. Dette vil skulle implementeres ved en lovændring, som vil indgå i et lovforslag, der forventes fremsat senere i 2021.

2. Tidspunktet for afholdelse af grundlovsceremonier

Kommunernes besvarelser tager udgangspunkt i de grundlovsceremonier, som er afholdt i perioden fra den 9. januar 2020 (Aalborg Kommune) til den 30. oktober 2020 (Guldborgsund Kommune).

3. Deltagelse af borgmesteren eller et andet medlem af kommunalbestyrelsen samt dennes rolle

To kommuner har oplyst, at grundlovsceremonierne blev afviklet af administrative medarbejdere (Frederikshavn Kommune og Aalborg Kommune), to kommuner har tilkendegivet, at grundlovsceremonierne blev afholdt uden deltagelse af borgmesteren eller et andet medlem af kommunalbestyrelsen (Roskilde Kommune og Thisted Kommune), én kommune har oplyst, at grundlovsceremonierne blev ledet af 1. viceborgmesteren (Herning Kommune), mens de øvrige kommuner har oplyst, at mindst én af de afholdte grundlovsceremonier var med deltagelse af borgmesteren.

4. Håndtryk

Et flertal af kommunerne har angivet, at der ikke har været problemer med håndtrykskravet ved grundlovsceremonierne. En række kommuner har desuden bemærket, at håndtrykskravet ved ceremonierne har været suspenderet som følge af Covid-19-restriktioner.

Tre kommuner har oplyst, at der til grundlovsceremonierne var deltagelse af repræsentanter for kommunen af begge køn for det tilfælde, at en eller flere deltagere ønskede at udveksle håndtryk med en person af et bestemt køn (Syddjurs Kommune, Dragør Kommune og Lolland Kommune). Ingen af kommunerne har angivet, at der har været deltagere, som kun ønskede at udveksle håndtryk med en person af et bestemt køn.

Én kommune har dog oplyst, at en deltager nægtede at underskrive erklæringen og give håndtryk i forbindelse med grundlovsceremonien (Københavns Kommune).

5. Uklarheder i bekendtgørelse om kommunalbestyrelsens afholdelse af grundlovsceremonier

Tre kommuner har anført, at tvivlsspørgsmål er blevet afklaret ved kontakt til Udlændinge- og Integrationsministeriet (Assens Kommune, Holbæk Kommune og Odense Kommune).

Tre kommuner har opfordret til, at reglerne for deltagelse i grundlovsceremonier uden for ansøgerens bopælskommune præciseres (Ballerup Kommune, Billund Kommune og Helsingør Kommune), og én kommune ønsker, at det skal fremgå af bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes afholdelse af grundlovsceremonier, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte en tilmeldingsfrist (Favrskov Kommune).

Én kommune har ønsket, at det præciseres i bekendtgørelsen, at en kommune kan afholde flere ceremonier, ligesom kommunen ønsker en definition af begrebet "nabokommune" i bekendtgørelsens § 1, stk. 1 (Københavns Kommune).

Derudover har én kommune ønsket, at processen efter afholdelse af grundlovsceremonien skal fremgå af bekendtgørelsen (Brønderslev Kommune).

Endelig har én kommune ønsket, at det præciseres i bekendtgørelsen, hvem der kan deltage i grundlovsceremonier ud over ansøgere, embedsmænd og repræsentanter for byrådet (Viborg Kommune).

6. Deltagelse af ansøgere med bopæl uden for kommunen

71 af de 82 kommuner har oplyst, at de er blevet kontaktet af ansøgere med bopæl uden for kommunen, som ønskede at deltage i en grundlovsceremoni i deres kommune.

I 57 af disse tilfælde har kommunerne uddybende angivet, at mindst en af henvendelserne var begrundet i, at tidspunktet for grundlovsceremonien i deres kommune passede ansøgeren bedre. Af øvrige begrundelser kan nævnes hensyn til at erhverve indfødsretten hurtigere, overskridelse af fristen for tilmelding til en ceremoni i hjemkommunen, aflysning af ceremonien i hjemkommunen som følge af Covid-19-restriktioner samt tilknytning i form af tidligere bopæl i den pågældende kommune.

54 af de kommuner, som er blevet kontaktet af ansøgere med bopæl uden for kommunen, tillod deltagelsen i deres grundlovsceremonier. I tre af tilfældene er ceremonierne dog blevet aflyst (Langeland Kommune, Lolland Kommune og Vesthimmerlands Kommune).

7. Ressourcer til brug for afholdelse af de enkelte grundlovsceremonier

Det opgjorte ressourceforbrug forbundet med hver grundlovsceremoni varierer fra mindre lønudgifter (cirka 2,5-5 arbejdstimer i Dragør Kommune, Hedensted Kommune og Lejre Kommune), til middelhøje lønudgifter (cirka 52 arbejdstimer i Holstebro Kommune, 74 arbejdstimer i Hillerød Kommune og 100 arbejdstimer i Billund Kommune) til høje lønudgifter (250-300 arbejdstimer i Høje-Taastrup Kommune og 0,375 årsværk – svarende til 721,5 arbejdstimer – i Frederiksberg Kommune).

Det bemærkes, at det ikke fremgår af de enkelte besvarelser, hvorledes kommunerne har opgjort ressourceforbruget.

8. Udfordringer

Nogle kommuner har oplevet, at der har været udfordringer i forbindelse med forberedelserne eller afholdelsen af en grundlovsceremoni, som efter deres opfattelse fyldte uproportionalt meget.

Det inkluderer planlægning på baggrund af Covid-19-restriktioner (Fredericia Kommune, Frederiksberg Kommune, Frederikssund Kommune, Haderslev Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Jammerbugt Kommune, Kolding Kommune, Langeland Kommune, Nyborg Kommune, Randers Kommune og Ringsted Kommune), dokumentationskrav til deltagerne i forbindelse med ceremonien (Furesø Kommune) samt besvarelse af spørgsmål fra deltagerne forud for ceremonien (Helsingør Kommune, Ishøj Kommune, Københavns Kommune, Odense Kommune, Roskilde Kommune, Varde Kommune og Aarhus Kommune).

9. anbefalinger til ændring af grundlovsceremonierne

En række kommuner har afgivet mere specifikke anbefalinger til afviklingen af grundlovsceremonier, som fremgår af bilag 2. Anbefalingerne vedrører bl.a. en ændret procedure for fremsendelse af erklæringer underskrevet ved en ceremoni til Udlændinge- og Integrationsministeriet, således at dette fremover alene skal ske digitalt, samt at de enkelte kommuner skal kunne udlevere et bevis for deltagelse i en ceremoni.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil inddrage disse anbefalinger i overvejelserne ved en kommende ændring af bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes afholdelse af grundlovsceremonier.

10. Konklusion

På baggrund af kommunernes erfaringer, og i lyset af de justeringer til reglerne om ceremonier, der er aftalt i den nye indfødsrets aftale af 20. april 2021, er det vurderingen, at den nuværende ordning med grundlovsceremonier i det store hele er velfungerende.

Udlændinge- og Integrationsministeriets egne erfaringer samt anbefalingerne fra kommunerne peger på, at det bør overvejes at foretage nogle mindre ændringer i de administrative procedurer i forbindelse med fremsendelse og håndtering af erklæringer, der vil kunne lette kommunernes arbejde med grundlovsceremonierne. Det vil blandt andet betyde, at erklæringer, som underskrives i forbindelse med ceremonierne, ikke både indsendes til ministeriet digitalt og via brev. Disse ændringer vil forudsætte en revidering af bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes afholdelse af grundlovsceremonier, hvilket vil ske i forlængelse af en kommende lovændring, hvorved dele af den nye indfødsrets aftale implementeres. Ministeriet vil i forbindelse hermed ligeledes justere informationen til ansøgere, der er optaget på en vedtaget lov om indfødsrets meddelelse, med henblik på et mere smidigt forløb omkring grundlovsceremonien.

Endelig er kommunernes tilbagemelding vedrørende håndtryk i forbindelse med grundlovsceremonierne overvejende positiv. På den baggrund, og efter høring af Sundheds- og Ældreministeriet, er det Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at kravet om håndtryk kan genindføres med visse forholdsregler ved næstkommende lovforslag om indfødsrets meddelelse, der forventes fremsat i oktober 2021.